

Predkladacia správa

na rokovanie vlády Slovenskej republiky

Koncepcia rozvoja a realizácie zeleného verejného obstarávania v Slovenskej republike sa predkladá z vlastnej iniciatívy ministra životného prostredia Slovenskej republiky a predsedu Úradu pre verejné obstarávanie.

Zelené verejné obstarávanie je pre štát strategický nástroj. Vynakladaním finančných prostriedkov na obstaranie komodít so zohľadnením environmentálneho dopadu nakupovaných tovarov, služieb a stavebných prác štát prispieva k napĺňaniu svojich cieľov v oblasti zmierňovania a predchádzania zmeny klímy, ochrany životného prostredia i zdravia obyvateľstva. Výsledkom je obstaranie tovarov, služieb či stavebných prác s nižším negatívnym vplyvom na životné prostredie v porovnaní s nadobudnutím porovnateľných produktov z hľadiska ich funkčnosti či výkonnosti bez zohľadnenia environmentálnych aspektov. Na Slovensku je však na základe výsledkov monitorovania zeleného verejného obstarávania úroveň uplatňovania zeleného verejného obstarávania dlhodobo nízka. Prvý akčný plán Slovenskej republiky pre zelené verejné obstarávanie bol prijatý v novembri 2007. Podľa dát z posledného monitorovania v roku 2019 bol podiel zeleného verejného obstarávania na celkovom verejnom obstarávaní v roku 2018 na úrovni 7,58%, pokiaľ ide o počet uskutočnených zákaziek a na úrovni 3,83%, pokiaľ ide o ich hodnotu v EUR bez DPH. Obmedzené využívanie zeleného verejného obstarávania kritizuje aj Európska komisia. V Správe o Slovensku 2019 (Európsky semester 2019)¹ sa uvádza, že Slovensko dosiahlo iba určitý pokrok pri plnení odporúčania z roku 2018 “zvýšiť vo verejnom obstarávaní uplatňovanie kritérií kvality a nákladov životného cyklu“. Tie sú kľúčové pre implementáciu zeleného verejného obstarávania. Pokrok, hoci podľa Európskej komisie slabý, bol dosiahnutý v oblasti efektívnosti a administratívnej kapacity.

Predkladaný materiál poskytuje informácie o pripravenom modeli posilnenia implementácie zeleného verejného obstarávania v podmienkach Slovenskej republiky. Reaguje tak na vyššie uvedené skutočnosti, nadväzuje na ambíciu aktuálneho Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky vytvárať priaznivé podmienky pre aplikovanie zeleného verejného obstarávania a tiež na Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v Slovenskej republike na roky 2016-2020². Model bol vytvorený za účelom naplnenia cieľov Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Zelenšie Slovensko)³ zabezpečovať zeleným verejným obstarávaním aspoň 70% z celkovej hodnoty verejného obstarávania.

¹ ktorá hodnotí pokrok dosiahnutý pri vykonávaní štrukturálnych reforiem, pri prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh a ktorá poskytuje výsledky hĺbkových preskúmaní na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011

² prijatý uznesením vlády Slovenskej republiky č. 590/2016

³ prijatej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 87/2019

Štyri hlavné prvky modelu sú: zapojenie rozhodujúcich subjektov a angažovanosť na všetkých úrovniach, zlepšovanie zručností, zavedenie efektívneho a jednoduchého spôsobu obstarávania, neustále monitorovanie a reflektovanie na dosiahnutý pokrok. Model obsahuje konkrétne opatrenia a kroky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Úradu pre verejné obstarávanie spočívajúce predovšetkým v príprave všeobecnej metodiky k zelenému verejnému obstarávaniu, vymedzení troch komodít na rok 2019, ktoré by mali byť nakupované zo strany všetkých ústredných orgánov štátnej správy environmentálne šetrnejšie, každoročnom pridaní nových komodít a predložení „zelenej“ novely zákona o verejnom obstarávaní. Materiál zároveň informuje o tom, že Úrad pre verejné obstarávanie a Ministerstvo životného prostredia už pristúpili k realizácii prvého a základného opatrenia, od ktorého sa môžu odvíjať všetky ďalšie – pripravili všeobecnú metodiku k zelenému verejnému obstarávaniu, ktorá bude pre obstarávateľov dostupná na webovom sídle Úradu pre verejné obstarávanie (www.uvo.gov.sk).

Materiál nemá vplyvy na rozpočet verejnej správy, manželstvo, rodičovstvo a rodinu, podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, informatizáciu spoločnosti a služby verejnej správy pre občana. Materiál má vplyv na životné prostredie.

Materiál, ktorý je nelegislatívnej povahy, bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa predkladá bez rozporov.